

5 Střední vzdělávání a vzdělávání v konzervatořích

Podle mezinárodní standardní klasifikace vzdělání ISCED 2011 lze ve středních školách a konzervatořích v ČR získat vzdělání na úrovni ISCED 2 (nižší sekundární vzdělávání – nižší stupeň víceletých gymnázií a konzervatoří, obory praktické školy), ISCED 3 (vyšší sekundární vzdělávání – vyšší stupeň víceletých gymnázií, čtyřletá gymnázia, obory středního vzdělání, obory středního vzdělání ukončené maturitní zkouškou, obory středního vzdělání s výučním listem, obory konzervatoří, nástavbové studium, zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou) a ISCED 4 (postsekundární neterciární vzdělávání – pomaturitní studium na školách s právem státní jazykové zkoušky).

Vzdělávání ve středních školách se uskutečňuje podle školních vzdělávacích programů, které školy v souladu s § 5 školského zákona zpracovávají podle 239 rámcových vzdělávacích programů. Při inspekční činnosti ČŠI ve školním roce 2016/2017 zjistila porušení v oblasti vzdělávacích programů v 14,2 % škol (meziroční zhoršení o 2,4 %). V 8,5 % škol nebyly školní vzdělávací programy v souladu s příslušnými rámcovými vzdělávacími programy a v 10,6 % škol se vzdělávání neuskutečňovalo v souladu se vzdělávacími programy. V ostatních oblastech středního vzdělávání bylo zjištěno porušení právních předpisů ve 23,8 % středních škol. Nejčastěji se porušení týkala organizace teoretického vyučování a přijímání ke střednímu vzdělávání.

Pětina středních škol, ve kterých proběhlo ve školním roce 2016/2017 inspekční hodnocení, využívala informační systém InspIS ŠVP, jenž vznikl v rámci projektu ČŠI Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy v České republice (NIQES). InspIS ŠVP slouží k vytváření, editaci a úpravám školních vzdělávacích programů. Uživatelé aplikace oceňují zejména kontrolní vazby, které jim pomáhají zajistit soulad školního vzdělávacího programu s povinnými položkami a dalšími předepsanými parametry dle příslušného rámcového vzdělávacího programu.

Od školního roku 2016/2017 nabyla účinnosti novela školského zákona stanovující nový systém podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Uchazeči o obory vzdělání poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou (vyjma oborů vzdělání skupiny 82 Umění a užité umění) poprvé všichni povinně konali v rámci 1. kola přijímacího řízení centrálně zadávané jednotné přijímací zkoušky z českého jazyka a matematiky. Každý uchazeč měl právo konat jednotnou zkoušku dvakrát (do dvou středních škol, případně do dvou oborů vzdělání). Započítával se lepší výsledek.

Inspekční činnost ve středních školách ve školním roce 2016/2017, kterou ČŠI uskutečňovala v rozsahu stanoveném v § 174 odst. 2 školského zákona, byla podle Plánu hlavních úkolů schváleného ministryní školství, mládeže a tělovýchovy doplněna o další úkoly. Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb vychází ze zásad a cílů vzdělávání stanovených školským zákonem, přičemž základním kritériem hodnocení je zejména účinnost podpory rozvoje osobnosti žáka a dosahování cílů vzdělávání ze strany škol a školských zařízení. ČŠI hodnotí školy na základě schválených a veřejně přístupných kritérií, které vycházejí z vytvořeného modelu tzv. kvalitní školy. Pro střední vzdělávání byly stanoveny také specifické úkoly: podpora rozvoje, dosažená úroveň a výsledky vzdělávání v přírodovědné, jazykové a informační gramotnosti, hodnocení podmínek, průběhu a výsledků středního odborného vzdělávání, vzdělávání ve školách s obory vzdělání s maturitní zkouškou, které opakovaně vykazují vysokou míru neúspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky, organizace a průběh ukončování středního vzdělání v oborech středního vzdělání s výučním listem a maturitní zkouškou, organizace a průběh přijímacího řízení do oborů vzdělání s maturitní zkouškou s využitím centrálně zadávaných jednotných testů, společné vzdělávání, efektivita primárně preventivních aktivit škol s cílem minimalizace rizik spojených s výskytem rizikového chování, participace žáků na fungování a rozvoji školy.

Od roku 2011 jsou součástí agendy ČŠI mezinárodní šetření. Ta se zpravidla zaměřují na